Рік заложення 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, манускрипти і чим треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕ[illegible]ТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 18-го ЛЮТОГО 1919. Ч. 20. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, FEBRUARY 18, 1919. No. 20.

ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН В ДОРОЗІ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Проєкт конституції Ліги Народів предложений мировій конференції.

Україна хоче помирити ся з Поляками і Румунами.

Боротьба о Львів триває дальше. – Українці домагають ся Сяну яко границі з Польщею.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 17, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОРОТЬБА О ЛЬВІВ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Комісія союзних держав в дорозі до Львова в цїли веденя переговорів з Українцями.

ВАРШАВА, 16. лютого. — **З причини, що ворожнеча між Поляками і Українцями у східній Галичині не устала і Українцї розпочали новий наступ на Львів, ПОРІШЕНО ВИСЛАТИ ДО ЛЬВОВА ОКРЕМУ КОМІСІЮ, ЗЛОЖЕНУ З ЧЛЕНІВ КОМІСІЇ, ЯКУ ВИСЛАЛИ СОЮЗНІ ДЕРЖАВИ ДО ВАРШАВИ, ЩОБИ ВІДБУТИ КОНФЕРЕНЦІЮ З УКРАЇНЦЯМИ В ЦЇЛИ ДОВЕДЕНЯ В ЯК НАЙКОРОТЦЇМ ЧАСЇ ДО РОЗЄМУ МІЖ ОБОМА НАРОДАМИ.**

УКРАЇНА ЗА ЗГОДОЮ З ПОЛЬЩЕЮ І РУМУНІЄЮ.

Українська розємча комісія у Варшаві.

ВІДЕНЬ, 15. лютого. — Бездротні телеграми від місцевої української комісії доносять з Києва, що боротьба о Львів триває дальше та що Українцї наступають з успіхом, роблячи зусиля відтяти зелізничі получення між Польщею і Львовом.

Розємча комісія, вислана до Варшави, повернула до Києва, запевняючи Поляків, що нова комісія зі Степницьким на чолї буде вислана до Варшави в цїли заключення мира. В комісії Степницького буде находити ся кількох членів українських правительств.

Доносять також, **що Україна повідомила Румунію, що вона є готова припинити пограничну боротьбу в Бесарабії і забути на нещасливі випадки в минувшинї, коли прийде до приязного полагодженя справи спільної границї.**

УКРАЇНЦЇ ДОМАГАЮТЬ СЯ РІКИ СЯНУ ЯКО ГРАНИЦЇ З ПОЛЬЩЕЮ.

Нафтові терени находять ся в посїданю Українців.

ВАРШАВА, 15. лютого. — Одною з трудностий, які стоять в дорозї до заключення розєму з українськими військами, котрі облягають Львів, є, що українські провідники мають слабу власть над ними. Положенє у Львові є дуже лихе. Женщини і дїти борють ся в рядах умучених і лихо зоружених польських правильних війск. Офіцири союзних держав, які недавно звидїли Львів, були наочними сьвідками, як до шпиталів привозили ранені женщини.

Українцї не хочуть віддати нафтових теренів на полуднє від Львова, з яких вони мають великі доходи, продаючи нафту Мадярам або вимінюючи її за ріжні товари і воєнні матеріяли. Українцї домагають ся території по ріку Сян в напрямі Перемишля. Поляки домагають ся нафтових теренів для себе.

УКРАЇНЦЇ ВІДКИНУЛИ ПОЛЬСЬКІ УСЛІВЯ РОЗЄМУ.

Поляки домагають ся, щоби українські війска уступили на лінію Камінка Струмилова-Глиняни-Рогатин-Станиславів.

ВІДЕНЬ, 11. лютого. — Бездротна телеграма з Варшави доносить, що Українцї, видячи, що їм не вдасть ся здобути Львова, а з другої сторони зі страху, щоби з причини побіди Поляків над большевицькими військами вони не були окружені і знищені польськими військами, звернули ся до польської команди з предложенєм розєму.

Поляки подиктували однак Українцям такі услівя, що вони їх приняти не можуть, і тому боротьба у східній Галичині триває дальше.

З нагоди безуспішних заходів Українців в цїли заключення розєму з Поляками український посол у Відни складає причину дальшої війни в Галичині на Поляків. Українцї, заявив він, були готові заперестати дальшу боротьбу, **але Поляки зажадали, щоби українські війска уступили на лінію Камінка Струмилова-Глиняни-Рогатин-Станиславів, а також щоби Українцї віддали під польську контролю всі нафтові терени у східній Галичині. На те Українцї не згодили ся.**

МЕЩКАНЦЇ ЛЬВОВА ТЕРПЛЯТЬ ВЕЛИКІ НЕДОСТАТКИ.

Цїни за поживу і воду доходять до казочних сум.

ЛЬОЗАНА (Швайцарія), 11. січня. — **Положенє мешканців у Львові є страшне. Мешканцї міста позбавлені води. Товпа людий облягає студні, щоби по довгім ожиданю дістати трохи води. За одну лїтру води платить ся до 20 корон.**

Українські війска, які облягають Львів, унеможливили довіз поживи. Голодове марево прибирає страшні розміри. За 100 кг. бараболь треба заплатити 500 до 600 корон.

ДАЛЬШИЙ НАСТУП БОЛЬШЕВИКІВ НА УКРАЇНІ.

Большевицькі війска 120 миль від Чорного моря.

ЛОНДОН, 15. лютого. — **Наступ большевицьких війск на Україні триває дальше. Большевицькі війска посунули ся далеко на полуднє і находять ся нинї у віддаленю всего 120 миль від Чорного моря, загрожуючи рівночасно з боку армії ґен. Краснова.**

Війска ґен. Петлюри перейшли в значній части на сторону большевиків.

В Одесї проголошено воєнний стан.

ОДЕСА, 8. січня. — Російська поліція в Одесї не є всилї запобігти рабункам і нападам. Нема одного вечера анї ночи, щоби на улицях не прийшло до стріляннини. Зоружені банди нападають на склепи навіть серед білого дня. Французькі війска були приневолені взяти контролю у свої руки. **Російський командант проголосив воєнний стан.**

На большевицьких зборах в Києві і в инших українських містах агітатори взивають до захопленя власти у свої руки і утвореня української держави. При виборах до київської ради вибрано 85% комуністів (большевиків).

В РУМУНІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 17, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

В БУКАРЕШТІ ПРОГОЛОШЕНО ВОЄННИЙ СТАН.

Королївська родина мала утечи з Букарешту.

КОПЕНГАГЕН, 15. лютого. — **В Букарештї, осередку протимонархічної революції, проголошено воєнний стан,** як се доносять одержані тут нинї вісти.

Відкрито новий заговір на житє короля Фердинанда і кронпрінца Кароля. Королївська родина мала утечи.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 17, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

СПРАВА КОНФЕРЕНЦІЇ НА КНЯЖИХ ОСТРОВАХ

предметом нарад на засїданю головної воєнної ради.

ПАРИЖ, 15. лютого. — **Головна воєнна рада союзних держав розпочала нинї на пополудневім засїданю дискусію над справою Росії.**

Предметом дискусії буде передівсїм справа конференції на Княжих островах.

Ходить чутка про відкликанє конференції.

ЛОНДОН, 15. лютого. — **Заходить можливість, що запрошенє союзними державами російських правительств і груп до спільної конференції на Княжих островах буде відкликане, а то з тої причини, що жадна з інтересованих сторін не згодила ся з услівєм заперестати взаїмну боротьбу,** як се доносить паризький кореспондент бюра Райтера.

Ся справа була предметом дискусії, заки президент Вілсон опустив Париж.

Справа конференції на засїданю московського центрального комітету.

ЛОНДОН, 14. лютого. — Московська бездротна телеграма доносить урядово, що на засїданю центрального екзекутивного комітету, яке відбуло ся у вівторок в справі конференції на Княжих островах, Чічерін подав до відома, що Злучені Держави і Англія стремлять до навязаня економічних і торговельних зносин з Росією, підчас коли Франція стремить до знищення большевиків.

Серед таких обставин, говорив дальше Чічерін, ми зробили предложенє в справі уділеня концесій, поступаючи такою-самою дорогою, як давнійше на мировій конференції в Берестю Литовськім.

Каменев запротестував проти порівнаня конференції в Берестю Литовськім з конференцією на Княжих островах. „Тоді ми були розділені, — заявив Каменев — але тепер пролетаріят злучив Ригу, Київ і Уфу.

На засїданю принято резолюцію, в якій потверджено становище савєтського правительства і висказано признанє червоній армії.

Спір між большевиками щодо конференції на Княжих островах.

ГЕЛЬЗІНҐФОРС, 14. лютого. — **Між членами московського центрального савєта прийшло до спору з приводу ноти, висланої большевицьким правительством, в якій воно заявило, що годить ся взяти участь в конференції на Княжих островах.**

Ленін і більшість членів заявили ся за конференцією, тимбільше, що вони бажають повести большевицьку політику більше умірковаою дорогою.

Зіновієв, Каменев і Бухарін виступили зовсїм отверто проти сього, називаючи такий крок „чортівським шляхом для погребаня большевизму". Вони обжаловують Троцького, що він, як Понтійский Пилат, хотів би обмити свої руки від московської конференції, на якій була ведена дискусія над предложенєм аліянтів, та що з тої причини він держить ся здалека від Москви.

На повнім засїданю московського центрального савєта Ленін сказав до своїх противників: „Коли ви хочете прислоняти свій страх дитинячими протестами, то радше опустіть нас; ми нічого не стратимо, коли ви собі пійдете. Ми і другі мусимо мати відвагу признати отверто, що наш комуністичний плян без сумніву розібєть ся, коли ми не змінимо нашого фронту".

Ленін є готовий до згоди, як у нутрі так і за границями Росії. Вісти про незгоду між провідниками большевиків задержано в тайні перед масами.

Протибольшевицькі ґрупи в Парижи проти переговорів з большевиками.

ПАРИЖ, 15. лютого. — **Князь Львов заявив, що протибольшевицькі ґрупи, які мають своїх представників в Парижи, не візьмуть участи в конференції на Княжих островах.** Він заявив дальше, що большевики використають сю конференцію на поширенє своїх доктрин по цїлім сьвітї.

„Нашу відмову переслали ми мировій конференції і вона є невідклична, — заявив князь Львов, промовляючи в імени групи, званої ґрупою Львова-Сазонова.

„Ми є тої гадки, що большевики вже віднесли моральну побіду на Княжих островах. Вони можуть сказати, що великі держави їх запросили. Вони-ж не просили їх о запрошене. А що дальше, большевики будуть дуть мати спромогу при помочи конференції поширити свою пропаґанду по цїлім сьвітї.

„Большевизм не є обмежений на Росію. Він є нинї в Америцї і всюди. В Німеччині не видно ще кінця. Росія здана нинї на ласку большевиків.

„Я заявляю, що ми разом з большевиками на конференції на Княжих островах засїдати не будемо".

Уральські і донські козаки уступають.

ЛОНДОН, 15. лютого. — Одержані вісти доносять, що війска уральських козаків під командою ґен. Дутова були приневолені уступити 80 миль на схід від Оренбурґа.

Також серед донських козаків, на чолї яких стоїть ґен. Краснов, в останних часах карність значно підупала. Донські війска були приневолені уступити поза ріку Дон.

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 17, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Боротьба між селянськими і шляхотськими партіями.

ВАРШАВА, 15. лютого. — До першої політичної боротьби в Польщі прийшло в польськім соймі при виборі маршалка сойму. До боротьби прийшло між послами селянської партії і партіями правиці (шляхти). Кандидат правиці на маршалка сойму зістав вибраний більшостию чотирох голосів. Соціялісти попирали селянську партію.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 17, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН ВІДІХАВ В ПЯТНИЦЮ З ФРАНЦІЇ.

БРЕСТ (Франція), 15. лютого. — **Президент Вілсон відїхав до Злучених Держав нинї о годині 11.15 перед полуднем на корабли „Джордж Вашінґтон".**

В його товаристві находить ся значно меньше число осіб ніж підчас подорожі до Франції. Велика часть технічних фаховців і ріжних помічників остала ся в Парижи. Разом з президентом находить ся на кораблї 300 американських жовнірів, які становили прибічну сторожу президента підчас його побуту в Парижи.

ПОЛКОВНИК ГАВС ОБИЙМИВ МІСЦЕ ПРЕЗ. ВІЛСОНА.

ПАРИЖ, 15. лютого. — **Коли нинї пополудни члени головної ради мирової конференції зібрали ся на засїданє, місце през. Вілсона обіймив полковник Гавс.**

Полковник Гавс буде брати участь у всїх засїданях мирової конференції аж до повороту президента Вілсона до Парижа.

ПРЕЗ. ВІЛСОН ПРЕДЛОЖИВ МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОЄКТ ЛІҐИ НАРОДІВ.

Дискусію над проектом відложено на пізнїйше.

ПАРИЖ, 14. лютого. — **Нинї комісія Ліґи Народів предложила свій проект на повнім засїданю мирової конференції. Голова комісії, президент Вілсон, відчитав 26 артикулів проекту конституції Ліґи Народів.**

Перед відчитанем президент Вілсон виголосив промову, в якій між иншим сказав:

„Пане предсїдатель! Менї припала честь і дуже великий привілей предложити в імени комісії, установленої мировою конференцією, проект конституції Ліґи Народів.

„Я щасливий, що можу сказати, що сей проект приняли одноголосно представники 14 держав, а то Злучені Держави, Англія, Франція, Італія, Японія, Бельґія, Бразилія, Хіни, Чехо-Словаччина, Греція, Польща, Портуґалія, Румунія і Сербія.

„Думаю, що було би пожадане й інтересне, щоби я за вашим дозволом відчитав сей документ".

Посїм президент Вілсон приступив до відчитаня цїлого проекту конституції Ліґи Народів, як він був принятий дотичною комісією.

Дискусію над сим проектом відложено на пізнїйший час.

НІМЕЦЬКА РОЗЄМЧА КОМІСІЯ МАЛА ЗІРВАТИ ПЕРЕГОВОРИ З АЛЇЯНТАМИ.

Німеччина підносить обжалуванє проти Анґлії.

ЖЕНЕВА, 15. лютого. — Швайцарська телеґрафічна аґенція одержала нинї рано з Берлїна телеґраму, яка доносить, що **німецька розємча комісія застановила переговори з аліянтами в Спа з причини надто острих услівий нового розєму.**

Німцї, як се доносить дальше телеграма, підносять обжалуванє з причини анґлійської бльокади. Також треба надїяти ся в недалекій будуччинї спору о занятє надрейських міст, прогнанє небажаних Німців і брак транспортових средств.

Аліянти жадають розоруженя Німеччини на протяг 25 років.

ПАРИЖ, 15. лютого. — **Після услівий нового розєму Німеччина має позістати зовсїм розоружена через протяг 25 років,** як се доносять з достовірних жерел.

При підписуваню в понеділок нового розєму з Німеччиною маршалок Фош зістав уповажнений повідомити Німеччину, що війска аліянтів на случай потреби розпічнуть безпроволочно проти неї воєнні операції.

Маршалок Фош зажадає також від Німеччини, щоби вона безпроволочно опорожнила зі своїх війск німецьку Польщу.

Мирова програма нового німецького правительства.

ВАЙМАР, 14. лютого. — Новий німецький канцлер, Ф. Шайдеман, промовляючи на установчих зборах, предложив слїдуючу мирову програму нового німецького правительства:

1. Безпроволочне заключенє мира.

2. Цїлковита згода на програму президента Вілсона.

3. Відкиненє „насильного мира".

4. Зворот німецьких кольоній.

5. Безпроволочне відосланє німецьких полонених.

6. Приступленє Німеччини до Ліґи Народів на рівних услівях.

7. Загальне у всїх державах розоруженє.

8. Зиесенє тайної дипльоматії.

9. Утворенє демократичної німецької армії.

Протест установчих зборів.

ВАЙМАР, 14. лютого. — На установчих зборах посол Гінце поставив внесене, в якім взиває установчі збори, щоби вони ухвалили резолюцію з протестом німецького народа проти насильного мира.

В резолюції містить ся також протест проти заперечення самовизначеня.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31, 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ЗМАГАНЄ ДО СПИНЕНЯ ВІЙНИ В ГАЛИЧИНІ.

Телеграми з Европи доносять, що Українці заявили готовість до перемиря в Галичині. На се Поляки відповіли, що згодять ся на перемирє, як українські війска уступлять ся на схід аж на лінію Камінка Струмилова-Рогатин-Станиславів, то значить по ріку Буг, Гнилу Липу і Бистрицю, або иншими словами, **аби українські війска уступились з половини української Галичини.** Поляки заявили, що хотять заняти копальні нафти і земного воску в Бориславщині і соли в Долинщині, **однак Українці відповіли, щоби Поляки уступили поза ріку Сян і поза Перемишль.**

На се Поляки не згодились і переговори покищо розбились. А тимчасом Українці збирають військові сили, а оруже купують з Угорщини, в заміну за нафту, якої на Угорщині нема. Поляки у Львові терплять великий голод і нужду. Води не мають, бо Українці відтяли водопроводи, які провадили воду з Добростан, а тепер намагають ся відтяти зелізниче получене Львова з Польщею, яке Поляки мали через Раву Руську і Холмщину.

Переговори мають бути відновлені, бо до Львова прибула камісія зложена з представників Злучених Держав і аліянтів вести переговори між Українцями і Поляками, однак Українці поти не згодять ся на перемирє, поки Поляки не уступлять ся з української землі.

У Варшаві була українська делеґація під проводом Степницького у справі заключеня мира з Польщею і вернула ся вже до Киева. В короткім часі вона має знова поїхати до Варшави і мають в ній взяти участь також українські делеґати з Галичини.

Можливо, що та мирова делеґація вспіє заключити мир з Польщею, однак ніколи вона на се не згодить ся, поки Поляки не заберуть своїх війск з українських земель та поки не зречуть ся своїх диких претенсій до них.

КОНСТИТУЦІЯ ДЛЯ ЛІҐИ НАРОДІВ.

В минулу пятницю, дня 14. с. м., президент Вілсон предложив мировій конференції проєкт конституції для Ліґи Народів, який наперед приняла спеціяльна комісія під його проводом. Комісію творили представники 5 головних держав, що кермують мировою конференцією, себто Злучених Держав, Анґлії, Франції, Італії і Японії. Проєкт Ліґи Народів є властиво твором президента Вілсона і инших членів американської мирової делеґації, але і члени комісії від прочих держав причинились своїм голосом до деяких змін в тім проєкті конституції Ліґи Народів. Крім того комісія давала проєкт до перегляненя представникам инших 9 держав, а саме: Бельґії, Бразилії, Хін, Чехо-Словаччини, Греції, Румунії, Портуґалії, Польщі і Сербії. Значить, разом представники 14 держав згодились на сей проєкт конституції, заки він прийшов перед мирову конференцію. На мировій конференції згодились на нього всі делеґати 5 головних держав, що ведуть сю конференцію.

Се значить, що проєкт конституції Ліґи Народів стає складовою частию мирового договору і всі держави, що підпишуть мировий договір, мають також підписати і приняти конституцію Ліґи Народів. **Тоді та конституція стане міжнародним законом і буде обовязувати всі ті народи, що пристануть до сеї Ліґи Народів.** Спосіб, в який поодинокі держави приймуть сю конституцію яко свій закон, залежить від внутрішного законодавства. В кождій державі зокрема та конституція мусить наперед стати внутрішним законом, а потім буде вона для всіх законом міжнародним.

Коли се станеть ся, годі знати, але в кождім разі треба на се найменьше кілька місяців часу.

* * *

На всякий случай перший крок вже зроблено і то крок великий.

Конституція Ліґи Народів — се акт, якого доси в сьвіті не **було; се** великий акт міжнародного співділаня і приязни, а навіть братерства, який створить переворот в міжнародних відносинах цілого сьвіта, а імя президента Вілсона, котрий є властивим творцем сеї конституції і Ліґи Народів, що на ній опреть ся, буде через сей великий твір славне по віки.

* * *

Конституція Ліґи Народів складаєть ся з вступної замітки і 26 артикулів.

У вступній замітці сказано, що держави, які підписують сю конституцію, мають намір підпирати міжнародне співділане; забезпечити міжнародний мир — через явні, справедливі і чесні зносини між народами, через укріплене міжнародного права яко припису для діяльности правительств, та через пановане договорів між зорґанізованими народами.

Дальше ідуть поодинокі артикули, або параґрафи, конституції.

Перший артикул каже про установлене трох тіл нової міжнародної орґанізації:

1. Збір делеґатів (Body of Delegates);
2. Екзекутива (виконуюча) рада (Executive Council);
3. Постійний міжнародний секретаріят (Permanent International Secretariat).

Дальші артикули говорять про права і обовязки тих трох тіл міжнародної орґанізації і про права та обовязки тих держав, котрі приступлять до Ліґи Народів.

У зборі делеґатів кожда держава може мати трох представників з правом одного голосу, але рішаючим чинником буде не збір делеґатів а **екзекутивна рада**, яка має іменувати **ґенеральний секретаріят**, котрий знова сам назначить членів **ґенерального секретаріяту** і тільки предложить екзекутивній раді до затвердженя.

Ся основа сеї конституції не дуже демократична, а вже зовсім недемократичне застережене привілею (в 3. артикулі) для пяти держав, що ведуть тепер мирову конференцію в Парижи. Сказано там, що екзекутивна рада Ліґи Народів має складатись з представників тих пяти держав і ще чотирох представників других держав, яких має право вибрати до екзекутивної ради збір делеґатів. Отже **більшість** екзекутивної ради, яка про все рішає, є вже згори написана в конституції — се представники пяти держав, що ведуть теперішну мирову конференцію, а позатим всі держави, властиво всі инші держави крім тих пяти, **мають право до меньшости,** значить, мають право слухати, що більшість скаже. Сих пять членів екзекутивної ради се немов „тростіси", однак вони приходять не з вибору, а з самовизначеня.

Сей недемократичний вигляд конституції можна одначе в дечім оправдати. Перша річ, се не примусова спілка, але добровільна; хто приступить до неї, то робить се добровільно і добровільно годить ся на визначену згори більшість, значить, немов би голосував на неї. А крім того сих 5 держав, що основують Ліґу Народів, беруть на себе зобовязанє, що її переведуть в житє і будуть руководитись її законами, а державам, які до Ліґи Народів приступлять, дають запоруку користати з неї.

І впрочім, є богато рації, аби такі демократичні держави, як Америка, Анґлія і Франція, котрі хотять мира собі і хотять забезпечити другим, а навіть помагати їм економічно, верховодили в тій Лізі Народів, бож вони одвічальні за неї, бодай поти, поки не можуть передати її в спадщині цілому людству, але про Італію і Японію другі держави будуть мати сумніви і то з важних причин. Передівсім ті держави не вирекли ся ще заборчих плянів самі, то як же можуть відтягати другі народи від такої політики як їх власна, а дальше, ті дві держави не можуть економічно помогти другим народам, бо не мають капіталів на збут, тож годі, аби другі держави мали супроти них зобовязаня.

Можна сподіватись, що як би були вибори екзекутивної ради на зборі делеґатів, то Італія і Японія не станули би рівно з Америкою, Анґлією і Францією, але разом з другими державами, які своєю демократичною традицією і своєю економічною та цивілізаційною силою не дорівнують тром демократичним, богатим і найбільше цивілізованим державам-основувателькам Ліґи Народів. Однак річ певна, що ті три остали би ся керманичами і з вибору і хоч би треба було їм признати більше голосів ніж другим, то прочі держави віддали би їм провід, керму і перевагу в Лізі Народів, віддаючи їм більшість місць в екзекутивній раді і уряд ґенерального секретаря.

* * *

Впрочім, Українці належать до найбільших прихильників Ліґи Народів і не зважають на се, що її конституція покищо має деякі недомаганя.

Українці бачать в ній без порівнаня більше добра понад сі недомаганя.

Конституція Ліґи Народів забезпечує мир і свобідний розвиток всім народам, що хотять до неї належати; дає охорону перед нападами других держав; охороняє народи перед кривдами і переслідуванями; забезпечує робітників, женщин і дітий робітників перед визивком і запоручає економічну поміч слабо розвиненим краям. Длятого Українці радо витають сей перший почин до збратаня народів для мира і для співділаня і желають, аби українська народна республика була одною з перших, що вступлять до сеї Ліґи Народів.

Ліґа Народів народилась на землі.

Іван Гундяк.

УГОРСЬКА РУСЬ.

(Реферат виголошений на українськім Народнім Зїзді в Ню Йорку 16. січня 1919).

Найбільш траґічною сторінкою в історії України, се безперечно історія угорської Руси. Відділені від галицької України карпатськими горами, здавлені австро-мадярським гнетом, держані столітями в безпримірній темноті, опущені своєю інтеліґенцією, що пішла на службу ворогам для панства неситого — угорські Русини знаходили ся в стані страшного занепаду і національної несьвідомости саме тоді, коли їх брати з галицької і гетьманської України пробивались крізь тьму неволі на стрічу сонцю золотому.

Угорська Русь, положена на межі галицької України і Угорщини, на західних згірях Карпат, обнимає 14.000 квадратових кільометрів. В округах столиць: шаришської, земплінської, унської, бережської і мармарошської живе поверх пів міліона угорських Русинів. Кілько саме їх є, годі точно сказати, бо Мадяри завсїгди обчислювали їх таксамо, як Українців в Галичині Поляки, а на гетьманській Україні Москалі.

Частина угорських Русинів жила на Угорщині ще перед приходом Мадярів, тобто перед тисячу роками, а частина прийшла в першій половині XIV. століття з князем Коріятовичем. В давних вже часах борола ся Галичина з Угорщиною о посїдане угроруських земель. в XVI-тім столїтю Мадяри почали немилосердні переслїдуваня угорських Русинів. Почав ся дикий і безпощадний мадярський похід на все, що було на угорській Руси українське. Угроруська шляхта й інтеліґенція змадярщила ся для богатства, для гонорів. Простолюдє, полишене без проводу, було засуджене на неминучу загладу.

В XVIII-тім столїтю здавало ся, що угорська Русь відживе. Настали тоді красші відносини, а й інтеліґенція почала признавати ся до рідного люду. Між галицькою і угорською Україною почали навязуватись взаємини і колиб так було пійшло дальше, то нарід угроруський був би прийшов до повної національної сьвідомости. Однак в 1849-тім році вибухла мадярська революция. Австрійський цісар запросив на поміч московську армію, яка внесла на угроруську землю перший посів москвофільства. Революцію здавлено, але Мадяри все таки, як небезпечний для монархії елемент, дістали більше власти. Тоді вони вказали на угорську Русь яко прихильника Росії. Наслїдок був такий, що ціла угорська Русь опинилась в руках, під надзором і опікою Мадярів. А угроруська інтеліґенція тепер леліяла в серці ідеї москвофільства або мадяронства. Угроруські ґазети виходили на кацапськім язичю, якого нарід не розумів і не міг розуміти. Парохіяльні школи, не дорівнуючі нашим парохіяльним школам в Америці, народови не давали ніякого хісна. Народ чув рідну мову хиба в церкві і в своїй хаті, зберігав її в своїх казках і піснях, а духовенство, одинока угроруська інтеліґентна верства, цьвенькало поза церквою по мадярськи. Забутий, опущений, пригноблений народ дрімав в неволї, корив ся в ярмі та нізвідки йому ні надії не було, ні просьвітку, ні помочи. І хоч зносив таке люте горе, хоч терпів таке страшне лихолїтє, то всетаки в серці зберіг любов до всего, що рідне, що народне. Гнув ся угроруський нарід в ярмі, та всеж таки нищечком співав жалібно:

Я Русин бил, єсм і буду,
Я родил ся Русином,
Родний свой край не забуду
Остану його сином.

І остав ся вірним сином своїому рідному краєви і народови. Прийшла в 1914 р. війна, прийшли на угроруську землю українські вояки і принесли із собою подих великої рідної землї і ідеали обєднаня великої а поневоленої і порізаної нордонами української сімї. Віджив, та ні, не віджив, але воскрес до нового житя угроруський нарід, а серце його звернуло ся з любовю і надією туди, де Львів, де Київ, туди, де над українською землею сходило сонце волї, туди, відки озарила його надія національного визволу і спасеня.

Саме на прикінці війни над поневоленим народом почала сходити зоря демократичного принципу, самоозначеня, зоря нового справедливого права, що кождий нарід має рядити ся власною волею, що кождий нарід буде хазяїном в своїй хатї. Сей новий принцип проголосив великий президент великої републики, Вудров Вілсон.

Зїхали ся у Львові дня 19-го жовтня 1918 р. делеґати галицької, буковинської і угорської України і ухвалили, що землї їх будуть злучені, що український нарід з цілої України жити-ме в своїй власній державі, рядити-ме як хазяїн домовитий у своїй рідній хатї.

І саме в час, коли у Львові доконувалось таке величне, таке прекрасне діло, саме в той час на американській земли знайшли ся невірні сини угроруського народу, які почали плести новий батіг на рідний народ. Прибув до Америки чеський професор, бувший загорілий русофіл, Масарик, скликав до Філядельфії делеґатів поневолених народів середної Европи, прочитав їм деклярацію независимости, а вони підписали, та все на те, щоби повстала сильна чесько-словацька держава, яка малаб перебрати на себе гнет над иншими народами. На тім славнім-преславнім конґресї знайшов ся на жаль один Українець, який згодив ся з польським публичним музикантом, що галицька Україна се така територія, що про її будучу приналежність має рішати плєбісцит, що добре і довго треба ще радити і голосувати, чи галицька Україна є українська чи польська територія. Сей негідний вчинок проти постанови галицьких Українців український народ осудив; осудив в Галичині оружною розправою проти Ляхів; осудив на гетьманській Україні, висилаючи війска на поміч своїм галицьким братам; осудив в Америці на вічах, в ґазетах, осудив, складаючи тисячі жертв на оборону українських земель; осудив тим, що вислав таке поважне число шановних, чесних і сьвідомих делеґатів на отсей Зїзд.

Однак ще більший злочин невідвічальної горстки угроруських політикерів не цілковито осуджений угроруським народом в Америці. Знайшли ся серед угорських Русинів в Америці такі зрадники, які вже на конґресї в Філядельфії віддали Масарикови і Чехо-Словакам цілу угроруську землю, в супереч бажаням угроруського народу в краю.

Хитрий професор ще тільки хотів плєбісциту серед угорських Русинів в Америці, голосованя, яке показало би, що угорські Русини бажають, щоб їх рідна земля була частиною чесько-словацької держави.

Горстка запроданців і зрадників дала свою згоду і перевела таке голосоване, якого хотів Масарик, теперішний президент Чехо-Словаччини.

Яке то голосоване було, побачимо з цифр, які наведу.

Пишуть угроруські ґазети, що угорських Русинів в Америці є 600.000. Припустім, що їх нема стільки, що їх є 500.000. З того лишень около 50.000, а найбільше 60.000 голосувало над тим, чи угорська Русь буде злучена з Чехо-Словаччиною, чи з Україною, чи буде автономним тілом в мадярській державі. Вглянемо в то голосоване ще глибше:

Найбільща угроруська орґанізація в Америці **Соединеніє** числить **719 відділів,** в яких гуртуєть ся **46.000 членів.**

В голосованю взяло участь **373 відділи, тобто 23.781 членів.**

З тих, що голосували, було:

а) За злукою з Чехо-Словаччиною — **268 відділів, тобто 17.077 членів.**

б) Проти злуки з Чехо-Словаччиною — **105 відділів, тобто 6.704 членів.**

346 відділів, тобто 22.219 членів Соединенія не голосували.

Другою з ряду угроруською орґанізацією в Америці є Собраніє, яке має **124 відділів** (точного числа членів не знаю).

З того в голосованю взяло участь **48 відділів.**

За злукою з Чехо-Словаччиною було **30 відділів,** проти злуки **18 відділів.**

76 відділів Собранія не голосувало.

Голосоване в парохіях відбувало ся після звісної галицької куріяльної системи. Було постановлено, що **50 людий творить один голос.** Малим парохіям, знаним із прихильности злуці з Чехо-Словаччиною, признавано десятки голосів за 400 або 500 членів, натомісць великим, знаним яко противним злуці з Чехо-Словаччиною, давали по кілька голосів за тисячку або більше членів. Що при такім голосованю надужитя і крутарства дуже легкі, а ще й для таких провідників, яким сего треба, се дуже легко зрозуміле. Деякі визначні Угрорусини оповідають, що деякі парохії записувано за прихильні злуці з Чехо-Словаччиною без їхньої згоди.

Парохій голосувало **52.** З того за злукою з Чехо-Словаччиною **30 парохій,** проти злуки **22 парохії.**

Коло 40 парохій не голосувало.

Тут треба ще додати, що як голосуючий був членом Соединенія, Собранія і парохії, то міг голосувати три рази.

З висше сказаного ясно, що навіть половина Угрорусинів не брала участи в голосованю. Колиб навіть було голосувало сто тисяч людий, то вони ще не моглиб і не малиб права іти проти волї свого народу в старім краю. Але президент Чехо-Словакії вже тепер висуває свої претенсії до загарбаня угроруської землї. Плєбісцит взагалї в теперішних обставинах показуєть ся непрактичним. Він випадає в хосен тому, хто має силу і гроші.

Горстка запроданців допустила ся нечуваного насильства над півміліоновою угроруською іміґрацією в Америці і більш чим півміліоновим угроруським населенєм Угорщини. Яка буде доля наших угроруських братів, не знати. Чи віддадуть їх Чехо-Словакам, чи ні, годі сказати, але одно певне, що плєбісцит наніс справі нашого народу загалом велику шкоду.

Колиб прийшло ся Угрорусинам іти в чесько-словацьку неволю, то річ певна, що вони скоро би зчехословаччили ся.

Ті Угрорусини в Америці, які голосували проти злуки з Чехо-Словаччиною, ті що голосували за злученем угорської Руси з українською державою, вони привязують певні надії до нинішного Зїзду. Що ми їм скажемо? Чи скажемо їм так, як провідники Федерації: як хочете, то лучіть ся з Чехо-Словаччиною, або з Мадярщиною, а як воля ваша то можете і до України пристати? — Не скажемо їм так!

Тепер вже народ складає жертви на ратоване українських земель. Се фонд не йно на ратунок галицької України; се фонд на ратунок і угорської Руси. Коли брати наші Угрорусини побачать, що їхня справа лежить нам на серці, бо се справа одного народу, одної великої сімї, — вони певно піднесуть сильний голос протесту проти того нещасного плебісциту і проти нового, ніби демократичного чесько-словацького гнету.

Нам треба до угроруської іміґрації більше зблизити ся, війти в її осередки, показати їй дорогу, помогти їй радою, навчити, що Україна се не той страшний вовкулак, який представляли їй москвофіли і мадярони.

Розумною, розважною, щирою працею кождий сьвідомий Українець може в поодиноких угроруських громадах в Америці зробити те, що Угрорусини зрозуміють, що Українці не вороги їм, а братя, що угроруська земля не сьміє йти ані під власть штучно зліпленої Чехо-Словаччини, ані Мадярщини, але мусить бути частиною незалежної української держави.

ІМІҐРАЦІЯ ПО ВІЙНІ.

Передовиця з таким заголовком, поміщена в угорській ґазеті „Сабадшаґ" (Клівленд, О.), занимаєть ся справою важною для всіх чужинців в Америці, а власне проектованим заказом іміґрації.

Предложений конґресовій комісії іміґраційний закон мав би незвичайно прикрі наслідки для всіх іміґрантів, що свої родини полишали за морем. Вони мусїлиб вертати ся, або жити розлучені кілька літ, поки обмежене іміґрації не буде знова скасоване. З мотивів самої людяности повинно бути дозволено приїхати до Америки родинам тих, що жили тут послїдних пять літ. Та є ще й инші арґументи за тим, щоб для них зроблено виїмок в законі.

Богато іміґрантів найшло собі місце в промисловім житю Америки і сповняє в нім важну роботу. Їх виїзд не дасть ся скоро заступити.

Разом з тим богато звикло до американського житя і привчило ся мови, так, що моглиб стати корисними горожанами.

Близкий час реконструкції потребувати-ме більше робітників і не легко обійдеть ся без тих, що вернуть ся до своїх родин.

Тисячам відмовлено горожанства по тій причині, що їх родин тут нема, і обіцяно видати їм горожанські папери, як тільки їх родини прибудуть. Тимчасом родинам заказуєть ся вступ.

НАСЕЛЕНЄ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ В 1918 РОЦІ.

Ню Йорк	10,646.989
Пенсильванія	8,798.067
Іллінойс	6,317.734
Огайо	5,273.814
Тексас	4,601.279
Массачусетс	3,832.790
Мізури	3,448.498
Мішіґен	3,133.678
Каліфорнія	3,119.412
Ню Джерзи	3,080.371
Джорджія	2,935.617
Індіяна	2,854.167
Вісконзін	2,553.983
Норт Каролайна	2,466.025
Кентоки	2,408.547
Алабама	2,395.270
Оклагома	2,377.629
Міннесота	2,345.287
Тенесі	2,321.253
Вірджінія	2,234.030
Айова	2,224.771
Місісіпі	2,001.466
Луізіяна	1,884.778
Канзас	1,874.195
Аркензо	1,792.965
Савт Каролайна	1,660.934
Вашінґтон	1,660.578
Вест Вірджінія	1,439.165
Мериленд	1,384.539
Небраска	1,296.877
Коннетікут	1,286.268
Колорадо	1,014.581
Фльорида	938.877
Ореґон	888.243
Норт Дакота	791.437
Мейн	782.191
Савт Дакота	735.434
Род Айленд	637.415
Монтана	486.376
Айдаго	461.766
Юта	453.648
Ню Гемпшир	446.352
Ню Мексико	437.015
Дістр. оф Коломбія	374.584
Вермонт	366.192
Арізона	272.034
Делевар	216.941
Вайомінґ	190.380
Невада	114.742
Разом	105,439.184

ПОДЯКИ.

Я низше підписана, члениця 69-го відділу У. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головним Урядникам за виплачене мені запомоги з фонду убогих в квоті $50, з причини моєї 8-літної немочи. Притім поручаю всім українським женщинам вступати в члени У. Н. Союза, бо то є одинока орґанізація, котра опікуєть ся дуже совісно своїми членами. — **Марія Корпан.**

Сердечно дякую Українському Нар. Союзови, котрий в так великім нещастю поратував мене, а не так мене як мою родину, 50 долярами. Взиваю всіх сьвідомих Українців вступати в члени У. Н. Союза. — **Петро Зубрицький,** член тов. „Запорожська Січ", від. 117 У. Н. С., в Ню Йорку.

ДОПИСИ.

NEW YORK, N. Y.

Театральне представлене.

Театр Української Народної Громади в Ню Йорку заходом місцевого братства св. Володимира відограв в суботу, дня 1. лютого, штуку під назвою „Ніч під Івана Купала".

Хто любить українську штуку, хто любить і знає наші звичаї, кого чарує до нестями наша українська пісня, той мусів вийти вдоволений по скінченю сего представленя.

Далекий я від того, щоби виписувати похвальні оди в честь аматорів театру Української Народної Громади за виконане сеї штуки. Однак не можу здержатись, аби не віддати належного признаня декотрим аматорам.

Аби бути справедливим, то мушу дати пані Коминевацькій перше місце в ролі Палажки. Найбільше вибагливий критик не міг би тут знайти закиду. Панна А. Грещуківна вивязала ся з ролі Галі як справдішна артистка. Пан В. Лазута в ролі Василя також не хотів уступити місця попередним. А вже пан Гр. Шумський в ролі Левка, придурковатого наймита, приводив публику до спазматичного сьміху. Дует пані Л. Мулярчукової і п. Ів. Матофія випав дуже гарно, як рівнож і другі сольові співи.

Коли взяти під увагу так короткий час (бо всего 5 днів), в якім аматори мали приготовити ся до сеї доволї трудної штуки, то мусимо признати, що се була праця понад сили і се ще більше підносить здібність аматорів, а передівсім режісера п. С. Коминевацького.

Було би непростимим гріхом, коли би проминуло ся п. М. Гундича, дірігента музики і хору, котрий вже стільки разів дав докази своєї вмілости і точного виведеня своєї задачі.

Численно зібрана публика дала згаданій театральній дружині повне признане своєю участию, а своє вдоволене зазначувала часто рясними, довго непмовкаючими оплесками.

Театрови Української Народної Громади в Ню Йорку бажаю як найкрасших успіхів, бо є надія, що він не спрофанує нашої української сцени.

Гість.

—o—

RACINE, WIS.

Поклик до всіх Українців і Українок в Расін, Віс.

Давно я мав на думці зорганізувати наших Українців в одну громаду. Я довго над тою справою роздумував, але не можна було знайти до сього відповідного способу, бо куди не поступиш ся, то всюди почуєш тільки роздори і нарікання одних на других. І не можна було знайти ані правди ані вини. Тепер якось ті всі роздори і клевети зникли і настав божий мир у нашій громаді.

Ми зачали з великим трудом органїзувати ся. Правда, наразї зібрало ся нас раздеин кількох українських патріотів і заснували маленьке товариство ім. Михайла Грушевського, 158-мий відділ У. Н. Союза. А потім зачало прибувати більше членів і так по великих заходах зачалась у нас сьвята робота, яка поступає щораз більше вперед.

А тепер зачала ся в нас друга робота, робота народна, до котрої повинен належати кождий Українець і Українка, котрі почувають ся добрими і щирими патріотами нашої Неньки-України.

Як Вам усім відомо, у нас завязав ся дня 29. грудня м. р. комітет для збираня жертв на оборону нашого рідного краю і на поміч тим нашим нещасним землякам, котрі перебувають таку критичну хвилю під теперішний час. Наші братя і сестри, тати і мами, старі і молоді — всі терплять велике горе. Чиж не жаль Вам, дорогі Родимці, тої нашої так дорогої, такої красної, такої величавої нашої Неньки-України, котра стоїть по середині Европи і пишасть ся майже на цїлий сьвіт своїм таким гарним і солодким іменем —Україна? Чи Вам не жаль того широкого і зеленого Бескида, котрий розпростер ся довгим півколесом, котрий свої нижші горбки поукладав гейби армію, зложену з хоробрих козаків або січових охотників, котрі боронять своїх зелених і просторих гір, на яких наші Підгіряни можуть випасати стада волів, коров, овець і коний? Чиж Ви, Українці, дозволите на се, аби ті наші чудові Карпати опинили ся в руках лютого ворога? Чиж не жаль Тобі, український Народе, тих бистрих рік і потоків, у яких так богато ріжної риби множить ся, а до яких Ти не мав права, тільки той польський шляхтич, котрий ще й нинї хоче Твою шкіру дерти? Чи Тобі не жаль тих широких і просторих ланів, на котрих Твої діди, батьки і матери свій піт і свою кров проливали? Чи Ви, дорогі Братя, не пригадуєте собі, що Вам оповідали Ваші мами, як вони за панщизняних часів, за панованя габсбурсько-польської шляхти, оставляли Вас маленькими на панськім лані і як вони плакали і гірко ридали, коли увивали ся коло панської пшеницї зі серпом в руках, а до Вас маленьких не сьміли відірвати ся і трохи своїми грудьми накормити, бо панський посіпака з найгайкою над карком стояв? Той ляцький кат думав нас маленьими на сонци спечи і живих в сиру землю спакувати. А що сказалиб ті наші мученики, як би вони нині зі своїх могил повставали і почули таку радісну, таку милу кождому Українцеви вістку: Вже воскресла Україна! Вже упали довголітні окови з рук українського мужика! Вже українські селяни будуть відтепер працювати на своїх власних, а не на панських ланах!

А як би так тепер воскрес і зайшов поміж нас наш поет Шевченко, або Гонта, або Залізняк, — то що вони сказалиб? О, вони певно радили би нам всім боротися і за всяку ціну визволяти свою рідну землю. Чи Ви, дорогі Родимці, памятаєте, як Поляки і Москалї через довгі літа нашою кервавицею торгували, а нас бідних, нещасних, в кайдани кували і в тюрмах тримали? Чи Ви пригадуєте собі, як Поляки торгують нашою Україною ще від 1914-го року, коли цар Николай II. видав манїфест до Поляків, що віддасть їм Галичину, тільки щоби він дістав Австрію у свої медведячі лапи? Поляки репетували на ціле горло: „Польска вольна! Польска вольна!" А потім, як кайзер загорнув їх у свої шпони, то їздили до Відня і до Берліна та плакали і просили тих найяснійших цїсарів, аби їм дали нашу нещасну Галичину, бо то „польска земя". А як перенюхали, що з тими ясними кайзерами не дійдуть до згоди, то удали ся з тою торговлею до улюбленого цілим сьвітом президента Вілсона, але сей відповів вїзливим Полякам, що такого торгу він не може на себе перебирати, бо кождий нарід має сам рішати про свою долю. Тодї ляшки, невдоволені з такої відповіди, гайда за діло і взяли ся силоміць до нашої шкіри. Тепер вони знущають ся над нашими нещасними братами, котрі боронять тих, які ще з голоду і холоду не померли.

Ану роздумайте над тою цілою справою і скажіть, чи ми маємо тут в Америці дивитись і мовчати на таке горе нашого народу.

Ні! Ми мусимо як найскорше поспішити з помочию тим нещасним жертвам ляцької самоволї! Спішім ся, бо час короткий, а ворог не спить! Не ховаймось по закутинах, як місяць поза хмари, але зійдім ся всі як один і закочуймо рукави до роботи. Не співаймо народні пісні тільки язиками, але зробім гарне діло руками і зложім як найбільшу суму гроший, а тоді сьміло заспіваємо:

> Поєднаймось разом всі, братчики Славяни;
> Най щезає вся біда, най воля настане!

Бо як не зробимо так, як тепер накликують зі всіх сторін наші провідники, і зі старого і з нового краю, то горе нам буде по повороті до краю, де будемо знова стогнати під шляхотською опікою.

Гей, український Народе! Послухай мого голосу і дай як найбільшу лепту тим нещасним голодним і трясучим ся від зимна бідолахам. Чи Ти не чуєш, який там плач і стогін? Як Твій батько, брат, шваґер бореть ся з ворогом голодний і босий. Чи ти не видиш, як Твій брат витягає руки до Тебе, як калїка з відірваними ногами повзає по зимній земли, бо хатини не має? Чи Ти не чуєш, як Твої діточки плачуть і їсти просять, бо їх мами вже давно в сирій земли спочивають, бо Москалї їх збезчестили і багнетами груди пробили? То ми мали би відмовити своєї помочи тим, котрі заступають ся за нами, свої голови і груди наставляють і боронять наші рідні діти, які ще доси при життю остались?

А як зложимо їм як найбільшу матеріальну поміч, то по повороті до своєї Неньки-України сьміло і весело, без встиду, можемо стати в ряда з нашими борцями. Тоді загомонить наш веселий голос, голос український:

> Ми здобули честь і славу, лягли головами;
> Ми не дали України Полякам поганим!

Григорій Заганайло.

—o—

WOONSOCKET, R. I.

Віче федераційників.

Вже від довшого часу у нашій місцевости панує незгода, а се тому, що кілька одиниць, заторілих федераційників, товчуть ся з своєю Федерацією як курка з яйцем, справляють ріжні збіговиска і як можуть, так людий баламутять. До помочи вони спроваджують собі то жидків, то большевиків, то Січинських, а що не було Цеглинських. Аж спромогли ся тайним договором по салюнах, попаписували „відезви", і то по польськи, бо федераційники покумали ся з Поляками і у спілці з ними торгують Україною. Вони рішили спровадити Миколу Цеглинського, і спровадили.

Дня 12. січня б. р. в гали Лайсіюм зібрало ся немало людий — до пятьсот осіб. Люди чекали довго на отворене віча, аж нараз підсєла ся куртина, так як на представлене, і показала ся велика голова Грицька Болюха. „Маю честь — мовив п. Грицько — повідомити публику, що я є. вибраний предсїдателем на цїлий Род Айленд і маю рішати про вашу долю". По сих словах покликав на предсїдателя віча А. Бориска, а на секретарів Бойка і Микитина.

Референтом був Микола Цеглинський. Він говорив те, що „Свобода" писала ще перед кількома місяцями і трошки з історії. Люди не хотіли слухати такого реферату, бо в нас є читальня, то самі історію добре читають. Тоді Грицько Болюх каже: „Ми то самі знаємо, що ви, пане, говорите, але ми не знаємо, що то значить Федерація, а що Український Народний Комітет, бо моя голова, хоч як велика, того не второпає. Хоч я завзятий федераційник, то таки не знаю, що то воно є".

Тут один з присутних, Василь Козак, сказав до Грицька: „Дайте но ви справоздане ще з „Українського Дня", щосьте взяли за обіди 20 долярів!" А Грицько зачав „пик-гик" і питає товариша Микитина з Менвіл, такого-ж мудрого федераційника, як і він сам: „А котрого то було року?" Люди зачали сьміятись, а він: „Люди! Я також робітник! Я не можу вам сказати... Я взяв $2.40 за обід". А В. Козак: „А де пару десяток поділо ся?" Тоді Грицько „бов-бов-бов-бов" і так закінчив свою славну промову.

По сім заговорив А. Бориско: „Я апелюю до пана Цеглинського, щоби вже раз нам розповкли за Федерацію і У. Н. Комітет". Але Цеглинський не хотів „товчи".

Тоді забрав голос один робітник з Бостону і зачав критикувати пана Цеглинського, пана Січинського і цілу їх компанію. Він казав, що вони задалеко зі своєю політикою зайшли і що вони вбирають наш нарід в маски. Відтак сей робітник говорив про наш поневолений нарід та про його провідників, котрі разом з народом хопили оружє в руки і бють наїзників на нашій земли. Посипались гучні оплески і оклики „браво". Бесідник взиває відтак Цеглинського і Січинського, щоби вони не дурили людий, але щоби брали лопати і йшли до роботи.

В часі сеї гарної промови згаданого робітника президія аж танцювала зі злости, ніби пархи їх присіли, а Гриць кричить: „Люди! Тай я соціяліст був і є!" А на те одна женщина відповіла: „Овва! який менї соціяліст! Знає в пятницю курку зїсти, тай уже соціяліст! А як би я зїла в пятницю курку, то також була би соціялїстною".

Тоді президія змусила пана Миколу очернити Український Народний Комітет, бо сказали йому, що не дістане китиці цьвітів, як не буде за попів і за У. Н. Комітет говорити. Отже пан Микола рад-нерад мусів брехати, бо тут цьвіти так пахнуть...

І посипали ся з уст шановного референта лайки і брехні, що о. Понятишин не може бути такий, як вони, бо він, каже, нині є єпископом, а завтра ні, і т. п.

На се я вам, любчику Миколю, відповім, що ви ніколи не були і не будете таким патріотом, як о. Понятишин. Він уже довгі літа працює на народній ниві, а найбільше тут на американській Україні, і будьте певні, що той чоловік так скоро не зійде на манівці, як ви, Миколю. Ви зміняєте ся відповідно до обставин, за кождий раз натягаєте на своє лице нову маску і скачете з одної федерації в другу. Одним словом: хилите ся туди, куди вітер віє. За свою безличність ви дістали цьвіти від бучера, котрий навіть вам їх не дав в данім часї. А жінка, що має 25 літ, не повинна була цьвітів давати, коли є малі дівчата. Вам цьвіти дають, а на гали кричать: „Проч із зрадниками! Проч з габабурдниками!" і так далі.

Один крикуник, А. Швець, видер ся на платформу і зачав кричати: „Нам не треба ані церков, ані попів, бо я ходжу 15 літ до церкви, і черпав духовну науку, і аж від тої духовної науки одурів!" І справді щось з ним стало ся, бо взяв якийсь образ і давай з ним по гали бігати і себе по чолї стукати. Люди набіли ся немало страху. Один кричить по сьвященика, другий по лікаря, третий до шпиталю, і так далї. Менї здасть ся, що пан Швець одурів не від церкви і не від духовної науки, але від горівки, пива та инших квасів, а головно від федераційної болячки.

А ви, пане Мішанець, доки не були у Вашінґтоні, то ще так з вами страшно не було, а тепер зачинасть ся вам в голові мішати, як і вашому приятелеви Шевцеви. Ви хочете цілу нашу громаду за ніс водити, але лїпше спаматайте ся ще завчасу, заки огонь не розгорів ся, бо щоби не було озвізно... Лїпше жити в згоді з громадою, ніж з двома Федераціями...

А тепер пару слів до нашого загалу у Вунсокет: Ви, Братя і Сестри, самі знаєте, кілько то Ви положили труду, заки зорганізували таку велику громаду. Ви поставили церкву, заложили кілька товариств, читальню, школу, банду у 24 музикантів і дали неодно театральне представлене. Все те зробило ся завдяки добрій господарці сьвященика і завдяки добрим громадянам. А українська крамниця як гарно розвиває ся! Тількиб далі йти одним і тимсамим шляхом та не забувати, що перед нами гарна будучність. Нам не пора слухати таких людий, котрі лише хотілиб над нами босами бути і нарід мантити. Нам не пора слухати польських прихвостнів, але гонити їх від себе на сто вітрів. Ми йдім разом туди, куди йде ціла наша суспільність — робітники, попи і вся наша інтелігенція. То неправда, що деякі шубравці кажуть, що наші попи і редактори є капіталїстами. Вони такі богаті, як і ми, робітники, бо деж і відки гроший набрали? Ми не повинні чесних, щирих і характерних людий від себе віддалювати, але йти з ними рука в руку і разом зробити тверду скалу, котрої ворог ніколи не міг би розбити.

Ану, до діла, Українці! Жертви на рідний край складаймо, до Українського Народного Комітету засилаймо і громадно до У. Н. Союза вступаймо, а тоді і чужі люди будуть нас поважати, а вороги наші будуть нас боятись.

Ще одно слово до Вас, українські жінки, до Вас, мої Сестриці! Ви не повинні помагати хруням в роздорах. Ви повинні стояти при церкві, бо вашим обовязком виховати свої діти в побожности і на добрих синів України. Жіноцтво має рішати про свою долю. Наші жінки повинні горнути ся до сестрицтва як найбільше, а як приходить яка важна хвиля, то повинні боронити церкву перед шубравцями і рішучо проти їх нападів запротестувати, бо Ви маєте таксаме право як і мущини! Скажіть ясно польським прихвостням: „Геть від нас на сто вітрів!"

Громадянка.

—o—

JERSEY CITY, N. J.

„Не ходи, Грицю, на вечерниці".

Вистава „Гриця" в Джерзи Сіти, заповіджена на 8-го лютого 1919, відбула ся, і враження, які зробила вона на кождого присутного, остають ся в думці ще й доси.

На загал представлене відіграно несогірше; можна сказати, що навіть добре; а було би випало так, як повинно було, колиб інтересовані були як слїд зрозуміли, що вже минули часи партачення і публиці треба давати те, за що береть ся вступ...

Зазначити мушу осьтут, що пишучи сї рядки, я не є супроти нікого упередженим, лише маю добру волю виказати аматорам на папери те, в чім вони промахнулись. Уважаю се за річ великої ваги для театральної штуки, для драматичного кружка „Зоря", заходом котрого відіграно се представлене, і для самих учасників гри, котрим правдоподібно найбільше залежить на тім, коли хтось безсторонний викаже їх похибки, зроблені через необережність; аматори, думаю, не будуть за се гніватись на мене.

Кождий розуміє, що від людий, які на сцені рідко бувають, і які театральною штукою мало інтересують ся — годі вимагати дійсної гри. Та в тім то й біда, що людям, які брали участь у виставі „Гриця", не можна закинути незнакомости зі сценою. Всї вони — бодай ті, які грали головнійші ролї — призвичаєні до сцени, а деякі з них кандидують навіть на акторів... Від таких людий треба, здасть ся, вимагати щось більше ніж звичайної гри.

Дарина (панна М. Кирчів), приміром, відспівала дуже добре пісню: „Ой, Потапе", в гуртах робила добрі рухи, та за се бесїда її виходила слабше, бо деколи звичайні слова виголошувала дуже трагічно і з великим напруженєм. Другим разом треба вимінати сього і просити режісера, коли він сам не звертає на се уваги, аби вказав, де треба піднести, а де знизити голос.

Хома (Т. Щудлик) віддав свою ролю так добре, що сього ніхто й не сподївав ся. Лише при кінци своєї гри трохи задовго пхав ніж у свої груди, а ще довше оглядав ся за місцем, де би то упасти... Але через цілу свою гру дволичність Хоми віддав знаменито.

Потап (М. Зленко) у хвилях душевної розпуки проявив любовну безінтересовність, а в хвилях стрічі з коханою мав трохи зимне серце.

Вустя (пані А. Ковалів з Пасейку) вдала пипчку дуже добре, хоч видно було сильне напружене підчас співу; вона однак скаржила ся ще перед представленєм, що чуть ся ослабленою через інфлюенцу, яку на короткий час перед представленєм перебула. Але щодо загальної гри, вона випала добре. Також її старий **Охрим** (П. Довгополий), віддав свою ролю добре.

Галина (панна А. Баранівна) майже відчує кождої пісні, які вона співала, діставала трему (панна А. Баранівна виступала перший раз на сцені). Голосок у неї живий і солодкий. Остатню пісню: „Ой важу я, важу" — вона відспівала добре, завдяки присутности Дмитра коло неї. Треба сподївати ся, що за другим разом панна Баранівна, будучи вже раз на сцені, віддасть свої вокальні виступи добре.

Степаніда і баба (пані Ю. Нарожняк) віддала свою ролю добре; вона-ж обзнакомлена зі сценою.

Дмитро (Д. Стахурський) вивязав ся з гри добре.

Маруся (панна А. Рубинівна з Бруклина) рівнож вивязала ся добре. Не знаю лише, чому таке зденервоване можна було завважати в деяких виступах. Панна Рубинівна має репутацію дуже доброї аматорки, а прецінь деякі сцени, особливо при кінци пятої дії, випали досить зимно... Підчас вистави „Гриця" в Брукліні вона відограла Марусю о 50% красше. У неї до сценічних виступів є талан і треба його чимраз більше вправляти.

Грицько (Е. Нарожняк) вивязав ся зі своєї гри досить слабо, особливо в піснях не дописав, бо у висших тонах сплував ся. Розуміють ся само собою: п. Нарожняк має барітон, а ролю Гриця може добре відіграти лише той, хто має чистий тенор. П. Нарожняк, який сам був режісером, повинен був се розуміти і дати ролю Гриця тому, хто був би віддав її як слід.

Гурти не дописували; вони, здасть ся, випали найгірше за кождим разом. В гуртах бракувало життя, рухів і деяким віддани. Приміром гуртова сцена в другій дії перед піснею: „Ой на дворі метелиця" випала так млаво, що сього від джерзисітських молодців ніхто не сподївав ся. Коли таке бувало і на останній пробі, то режісер не повинен був пустити сей гурт на сцену.

Пісні (під дірігентурою п. О. Стеткевича) і **музика** (під проводом п. П. Гуменюка) випали дуже добре. Лише в четвертій дії гурт так був чимсь занятий, що до пісні: „Реве та стогне" треба було випхати його аж кілька разів і остаточно ся одинока пісня випала на сцені погано, хоч на пробах її так добре співали. Співаки забули ся трохи на сцені... Музика була добірна.

Суфлєр (п. С. Гладкий) сповнив свою задачу без закиду.

Публика, якої була повна галя, заховувала ся дуже інтелїгентно.

Кількох присутних на представленю Американців (між ними директор одної фільмової компанії) були з сеї нашої вистави дуже вдоволені і дивували ся, що звичайні робітники можуть таку трудну штуку так красно відограти.

Отсе мої спостереження з вистави „Гриця" в Джерзи Сіти. Може не декого, хто буде читати сї рядки, сї спостереження зроблять прикре враження, то застерігаю ся, що тут подав я всї найгірші промахи. Звичайно, без промахів не відбуває ся жадне представлене. По деяких місцевостах представленя випадають сто раз гірше, а мимо того „критики" пишуть, що представлене випало дуже добре. Але сю практику треба вже раз занерестати. Не треба завивати гріхів у папері; на верха з ними.

Члени драматичного кружка „Зоря" в Джерзи Сіти нехай не зражають ся сим. Повисші слова не мають на ціли нікому шкодити. В кружку гуртують ся люди інтелїгентні і люди з силами. Тому сподївати ся треба, що сей кружок візьметь ся відтепер ще ширійше до української драми ніж доси і буде давати представлення за представленями. А сього в Джерзи Сіти треба.

М. Д. В.

НАДІСЛАНЕ.

„Ну, не було нас много, бо тільки я, і Сурче моя, і бахорів кількоро, то було нас усього два".

Такого то математичного „викрутаса" заспівав нашому Іванови ганделес Мошко, коли Іван домагав ся від жида гроший за фірманку, бо — як казав — не було їх много, бо усього він сам, Мошко, і Сурче його, що після жидівського розумованя мало значити „одно", а бахорів кількоро, се знова „одно", що зробило усего „два"...

Такого то чудака, о скільки бачу з послїдного числа скрентонської „Неволї", втяли і собі товариші від „У. Р. Союза" бо ні сїло ні пало виїхали знова в 14-тім числї того страх поступового федераційного журналика на мою адресу.

„Що стало ся, як?" — поспитає неодин.

Ба, що стало ся... Стало ся таке, що я вже давно предвиджував, а се ні меньше ні більше, тільки — о скільки бачу — в У. Р. Союзї здаєть ся забракло вже гроший на дальше веденє „полїтики", бо спровадили собі звісного „контрахтора" від копаня „ставів" на Марсї, п. М. Саламандру з Коннетікет стейту, і той, яко вправний „ганделес", зажадав від мене неборачиска на їх полїтику мабуть аж сто долярів, котрі як не заплачу їм в протягу трийцяти днів, то буде менї не тільки трясте, але і додатково 84-тий „палїграф" пана Заплатинського.

„А хай же тебе большевицька холера! — думаю. — Ось і попав ся я!"

Сто долярів — чи сріблом чи словами, „товариші" не сказали, — алеж се округленька сотка „битих", котрих, коли не зложу, то менї „84-тий палїграф" і конець!...

Але за що? Чиж би тим панам від „Народної Неволї" справдї забракло вже гроший на полїтику?

Абож я знаю, добрі люди?

Уступаючи ще 28. падолиста м. р. з уряду і членства того перехрещеного Союза, думав я, що буду мати нарештї спокій. Уступлю, думалось менї, зроблю якомусь їх прихвостневи місце, „поступовцї" рохнуть з вдоволеня, що позбулись „буржуя", і буде усьому конець.

Та я перечислив ся, як бачу. „Товариш" Заплатинський казав собі вставити до статута „84-тий палїграф" на те, щоб кого він раз вчепить ся, не попустив так скоро... Чи ви є членом того „Робітничого Союза" чи ні, п. Заплатинський має свій „палїграф", котрим заїде вам за послїдне ребро, що і пра-пра-бабка вам приснить ся.

„Я тут, каже, маю „84-тий палїграф", то чи ти хочеш, чи не хочеш один з другим належати до нашого „Союза", ми тебе під суд, наложимо кару, а ні?... Вел, се вже инша історія"...

„Бєля провинивсь, бо був фінансовим писаром нашого Союза, мимо сего, що не поставив його на се становище наш Мирослав Січинський, як приміром мене"...

„Бєля провинивсь, бо писав до людий листи, та чернив головних урядників нашочо Робітничого Союза".

„Бєля провинивсь, бо радив людям, аби себе обезпечували в певних організаціях".

„Бєля провинивсь, бо, хоч ми кликали його, драбугу, на наш „мировий суд", то він анї сам не явив ся, анї не прислав своїх підпоручників, чи як там".

„Бєля провинивсь, бо се доказують його листи, які він писав до людий, і се може потвердити суд".

Ось і вязанка моїх согрішений, на які я анї не думаю подрібно відповідати.

Так, Бєля не криєть ся з тим, що був фінансовим писаром того Союза, бо се знають прецінь усї, і кождий зокрема, хто тільки знає щось за Робітничий Союз.

Бєля писав і ще тепер пише до людий листи, себто відповідає на листи всїм, хто тільки до него з якоюсь справою звернеть ся.

Бєля чернив головних урядників... Яких головних урядників? Чи сказати правду в очи приміром п. Заплатинському, що він є „головою в Союзї без своєї голови" — називаєть ся чорненєм урядників?

Що Бєля нарештї переконав ся, що коли в організації, якою-б там вона і не була, будуть кермувати, вибачайте за слово, „хвости", а не урядники, — то якого добра можна сподївати ся від „голови без голови"?

Або чи се не чиста напасть, та нова поступова комедія, кликати на якісь „мирові суди" людий, які не є членами дотичної організації? Колиж ви, ґаспада, схаменетесь і перестанете марнувати людський гріш на такі шопки, як ті ваші безнастанні „мирові суди"? Не встидно вам?

Викажіть вашим членам, скільки при таких безнастанних шопках заробив і дав своїм прихвостням заробити хоч би сам Заплатинський?

Скільки коштувала Союз та касама комедія з „мировим судом" на п. Артимовича? Скільки коштувала такасама шопка з радним Т. Назаром? Скільки з п. Мацьковом, Д. Яцуном та прочими добрими членами, котрі були в Союзї вже тодї, коли п. Заплатинський волочив ся по судах зі своїми „товаришами", бувшими Гайдамаками?...

Коли ви, панове, хочете мою „сотку" конечно, то викажіть перше, скільки ви всї почислили собі за „страчений час", і скільки заплатилисьте пану „контрахторови" від копаня ставів на Марсї за сей шпас. Як ви не можете дочислити ся, то попросїть мене чемненько, а я послужу вам цифрами із моїх записок. Тодї члени вашого Союза будуть читати дуже цікавий фінансовий звіт...

Якась багателя конечно придалаб ся вашим членам якраз перед конвенцією, котра має відбути ся десь в маю.

А може хочете, щоби я се зробив за вас?

На бажанє я можу виказати вам кождісїньку „позицію" з „дієт", а навіть можу представити, що зроблено за ті побрані дієти: значить — хто їх брав і що він за ті побрані „дієти" доброго для організації зробив. Але я вам сего задармо не зроблю!...

Нема тут чого викручувати ся сїном — значить: на біса придали ся вам ваші „мирові суди", з котрими ніхто і так не потребує числити ся, бо що пан Заплатинський з паном Саламандрою впакували собі до статута такий „палїграф", то се дурниця.

Я приміром можу сказати, що цїла Америка до мене належить, але чи повірить хто сему?

Поставили ви собі таке „страшило на воробцї" в статутї, то тїште ся ним мов циган циганятами, але не забувайте, що той ваш „84-тий палїграф" небавом самі ваші члени звернуть на вас самих, о скільки, розумієть ся, не повикидаєте їх всїх ще до конвенції...

Я знаю, мої небожатонька, що ви мали сердечну охоту мене „вперве" — як каже звичайно п. Заплатинський — „завісити", а відтак, розумієть ся, „викинути", бо так казала вам Федерація. А знаєте чому? Тому, що я покинув сю вашу паперову Федерацію.

Хочете, я послужу вам фактами, хто казав викидати з уряду Артимовича ще підчас річного засїданя головних урядників.

Значить, що хто не хоче бути у вас невільником, кивайголовою, або „головою без голови", то ви того зараз під „84-тий палїграф" — і справа скінчена...

Щоб улекшити вам сю тяжку працю над розвоєм вашого Робітничого Союза, я сам добровільно виступив, тому то собацї на чоботи придали ся ваші „мирові суди", котрими хочете, мов той Мошко ганделес, викручувати ся.

От, чиста комедія ганделесів, і конець!

Михайло Бєля.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. Николая, від. 78, подає до відома, що квартальний мітінґ відбудеть ся 2. марта б. р., в галї церковній. Буде вибір нового предсїдателя. Неприсутний на тім мітінгу член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — І. Стерник, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, повідомляє всїх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в неділю, 23. сего місяця, точно о годині 2.30 пополудни, в чеській гали. Обовязком кождого члена явити ся на означений час. Дальше подаєть ся до відома, що відтепер на будуче мітінґи нашого братства будуть відбувати ся кождої четвертої неділї по першім. Котрі члени не являть ся на мітінгу в означенім часї, заплатять кару, приписану статутом. Будеть ся роздавати членам календарі У. Н. Союза. — П. Семенків, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Подаєть ся до відома членів бр. св. Василія, від. 339, що місячний мітінґ відбудеть ся 23. лютого, о 1-шій годинї пополудни, під числом 822 Н. Франклін Стр. Просить ся всїх членів як найчисленнїйше явитись, бо є дуже важні справи до полагодженя. — І. Сорока, предс.; І. Сорока (Мих.), кас.; В. Скольський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл", від. 336, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеть ся в неділю, 23. лютого, в гали церковній. Просить ся всїх членів, аби прийшли на сей мітінґ, бо є дуже важна справа до полагодженя. На сей мітінґ повинен також безуслівно прибути музичний відділ. Заразом подаєть ся до відома всїм молодим та енерґічним хлопцям, котрі би бажали стати членами тов-а „Сокіл" і належати до найбільшої і найпевнїйшої української запомогової орґанізації У. Н. Союза, щоби прийшли і вписали ся до нашого товариства. Тов. „Сокіл" буде принимати нових членів без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — В. Волянський, предс.; В. Репужинський, кас.; М. Дума, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Подаєть ся до відома, що бр. св. Николая, від. 106, буде мати свій мітінґ в недїлю, 23. лютого б. р., зараз по Службі Божій, в гали парафіяльній. Всї члени мають на тім мітінгу явити ся. — М. Шаран, секр. фін.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. „Дітройський Боян", від. 141, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 23. лютого в гали парохіяльній, 82 Сікат Аве. Початок точно о годині 1-шій пополудни. Всї члени мають явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Неявивший ся член буде караний. Будеть ся принимати нових членів. Українцї і Українки з Дітройт і околиці! Вступайте в члени „Дітройтського Бояна", бо наше товариство підпирає народні справи і платить 6 долярів тижнево своїм хорим членам. Отже прийдіть на найблизший мітінґ і впишіть ся до товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — С. Хамула, предс.; В. Паньків, секр.; Т. Ворко, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Жеребецька любов", від. 144, вибрало отсей новий уряд: І. Федун, предс.; В. Цїльник, заст. предс.; М. Соловський, кас.; Г. Кучма, заст. кас.; В. Слободян, секр. рек.; В. Бих, заст. секр. рек.; В. Свистун, секр. фін.; М. Ямка, заст. секр. фін.; П. Олексів, Ф. Куц, Ксеня Фуртак і Анна Лукович, доглядачі хорих; Д. Федун, Н. Гладкий і І. Матіящук, контрольори; В. Фурик і Й. Соловський, тростіси; І. Соловський, орґанізатор; Н. Кавецький, В. Фурик і М. Соловський, делеґати до Укр. Нар. Громади; І. Соловський і П. Бих, хорунжі; Я. Дїдух, господар галї. — В. Слободян, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. Николая, від. 300, вибрало на річнім мітінгу слїдуючий уряд: Т. Гумен, предс.; В. Горжальський, заст. предс.; В. Олексюк, кас.; Д. Куривчак, заст. кас.; Я. Яцинич, секр. фін.; М. Гладьо, секр. рек.; П. Балагуш, І. Тур і В. Горжальський, контрольори; І. Олексюк і Ю. Красуляк, хорунжі; А. Цапар і А. Куривчак, заст. хорунжих; О. Олїйник, капітан; М. Бабяк, заст. капітана; І. Березовський, Ф. Сенчишин, М. Мичківський, А. Згоба, А. Цапар, і М. Стафура, опікуни хорих; М. Ніцко, заст. секр. — Я. Яцинич, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошень женітьби не приймаєсь).

Пошукую свого краяна **ВАСИЛЯ ЮРЧИЩИН**, зі Станиславщини, Галичина. Послїдно перебував в Клївленд, Огайо. Хто би про него знав, або він сам, прошу зголосити ся до: **NICK. KOVTALUK, 1829 Jos. Campau Ave., Detroit, Mich.** 18-20

Пошукую свого брата **ЙОСИФА ТКАЧУКА**, родом з Устя Біскупя, пов. Борщів, Гал. Хто би о нім знав або він сам, нехай повідомить на адресу: **WASYL HASIUK, 120 East 7th St., New York, N. Y.** 20-22

Пошукую свого шваґра **ДМИТРА ГУЧОК**, родом з села Янів, пов. Новий Самбір. Приїхав до Америки тому 15 лїт. Насамперед перебував коло Пітсбурґа, Па. через два роки, а опісля виїхав до Бруклина, Н. Й. Хто би знав його адресу, або він сам, нехай зголосить ся до мене. Дам $5.00 нагороди. **STEFAN PACAJ, R. D. 1, Box 119A, Meyersdale, Pa. Somerset Co.**

Пошукую своїх товаришів **ІВАНА СИТКУ і ОЛЕКСУ СИТКУ** (вони оба рідні брати, високого росту), родом з села Заболотцї, повіт Броди, три роки тому назад перебували в **St. Joseph, Mo.** Маю до них важну справу. Хто би їх знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: **HERASIM ZAHORUYKO, 2307 W. 3rd Street, Chester, Pa.** 11-20

Пошукую своїх трох братів **ВАСЬКА, ІВАНА і ПЕТРА ПАЦАЯ.** Приїхали до Злуч. Держав тому 6 років. Перебували коло Донора, Па. Походять з села Гуменець, пов. Новий Самбір, Гал. Від трех лїт не маю про них вістки. Хто би о них знав або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: **STEFAN PACAJ, R. D. 1, Box 119A, Meyersdale, Pa., Somerset Co.** 20

Пошукую свого брата **ФЕДОРА і ДМИТРА САРАКУНА**, з села Острівя, повіт Товмач. Тому пару лїт вони перебували в Ст. Джосеф, Мо. Хто би о них знав або вони самі, прошу ласкаво зголоситись на адресу: **MAJK SARAKUN, 414 Michigan Street, St. Joseph, Mo.** 20-25

Пошукую своїх кревних, **ТЕКЛЮ і АННУ ГРЕТЧУХ**, з села Островець, повіт Теребовля, Галичина. Хто би про них знав, або вони самі, прошу зголосити ся до: **MARIA KOSTECKA** (з роду Кіндзерська), **406 Grand Ave., New Haven, Conn.** 18-20

Пошукую свого брата **СТЕФАНА ДАЧИК**, з села Гічі, повіт Рава Руська, Галичина. Тому 15 лїт перебував в Ню Йорку. Хто би о нім знав або він сам, прошу зголоситися до: **EVA DIACHYK, 53 Johnson St., Wilkes Barre, Pa.** 20-22

Пошукую своїх братів, **КАРПО ТХІР**, перебував в Ню Йорку, **ТИМКО ТХІР**, перебував в Вінніпеґу, Канада. Походят з села Евструбичі, повіт Сокаль, Галичина. Хто би про них знав, або вони самі, прошу зголосити ся до: **ANNA TCHIR**, по мужу Мельник, **222 Remington St., Rochester, N. Y.** 19-21

Пошукую в важній справі **МИХАЙЛА ТОМАШЕВСЬКОГО**, з села Варелець, повіт Ліско, Галичина, і **ЮРКА ЧАШИКА**, з села Березка, повіт Ліско, Галичина. Були в мене на борті. Хто би про них знав, або вони самі, прошу зголосити ся до: **MIKE POTUCZKO, Box 113, Phillipsburg, N. Y.** 18-20

Пошукую свого брата **ІВАНА РАХЛЕЦЬКОГО**, з села Старе місто, повіт Підгайцї, Галичина. Тому 6 лїт як виїхав з краю. Хто би о нім знав, або він сам, прошу зголосити ся до: **NICHOLAS MARCHEVKA, 82 Brookside St., Wilkes Barre, Pa.** 20-22

Анна Курило, з села Дора, пов. Станиславів, пошукує **МИХАЙЛА БОБИКА**, з села Сівки, повіт Калуш. Прошу зголоситись на адресу: **ANNA KURYLO, 29 Market Street, Ellenville, N. Y.** 19-20

ФОНОГРАФ, з кабінетом, вартости $75.00, враз з 22 рекордами Колюмбія і Віктор, в зовсім добрім станї на продаж за $20.00. Голоситись: **621 E. 6th St., Room 1, New York, N. Y.** 18-30

УКРАЇНСЬКА гр.-кат. парохія пошукує дяко-учителя. Мусить провадити хор, а також і штуки театральні. Платня після умови. Ласкаві зголошеня прошу слати до: **JOHN TKACZ, 393 First St., Troy, N. Y.** 18-20

ПОЗІР! Фарма на продаж зі всїм або чиста, невелика але добра, в дуже добрім положеню, близько міста Честерфілд і Ню Лондон, в стейтї Конектікут. Близші інформації уділить властитель: **A. KACZOROWSKI, Box 125, Oakdale, Conn.** 11в32

КУПУЙ ТЕПЕР, ДЕШЕВО! Дім, фарму, льоти. Готівкою або за доляра тижнево. Околиця подобаєсь тобі, РУЧИМО. Працю одержиш. Прийдь переконатись, або пиши до: **SLAVONIAN COMPANY, 309 Broadway, Suite 210, New York City.** Аґентів потребуємо всюда. 18-29

ФАРМА НА ПРОДАЖ, земля вироблена, родить ся всьо як в старім краю, займає триста акрів, з худобою або без неї. Молоко забирає компанія за добру платню. По близші інформації голоситись до: **М. КАРЧАК, 157 Mespet St., Norwich, Conn.** 19-20

Рати, вплачені на купно бондів не пропадають. Богато людий, працюючи по майнах або шапах, закупили бондів на сплату ратами. Лучаєть ся, що заплативши кільканайцять рат, змінили роботу, відрікаючи ся своїх заплачених рат на бонди, думаючи, що сї гроші пропали. Хто мав би подібний случай, і хотів би відзискати свої гроші, нехай звернеть ся о пораду в сїй справі до Американського Українського Бюра на адресу: 18—

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc. 520 E. 6th St., New York, N. Y.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Українські делегати з Канади вже коло берегів Франції.

Канадійське правительство видало пашпорти двом представникам канадійських Українців до Парижа. Оба представники, Іван Петрушевич і Осип Меґас, вже тиждень находять ся на морю. Роберт Борден, канадійський премієр і один з трох представників Канади на мировій конференції в Парижи, телеграфував по них, аби як найскорше приїздкали, і обіцяв зробити своїм впливом і голосом для України усьо, що можливе.

Церква не спасе Росії.

Роберт Леонард, бувший американський віцеконсуль в Царицині, над Волгою, оповідав у вашінґтонськім парляменті про насильства большевиків та піддавав способи поконання большевиків. Коли сенатор Нелсон спитав його, чи може церква спасти Росію, Леонард відповів заперечуючо. „Православна церква на теперішних основах є безсильна супроти большевизму — говорив Леонард. — Вона може спасти Росію аж тоді, коли сама себе очистить і найде собі дійсного провідника".

Цитує перший додаток до американської конституції.

Проф. Скат Нірінґ, соціяліст і противник війни, оскаржений о нарушене воєнного закона, цитував у своїй обороні на розправі в Ню Йорку отсей перший додаток до американської конституції: — „Конґрес не має ухвалювати жадних законів щодо релігії і не сьміє заборонити нікому вільне віруване; не сьміє зменьшувати свободу слова і преси та не сьміє відбирати народови право сходити ся спокійно на наради".

Страйкери в Патерсон виборолі собі 5 днів праці.

Минувшого понеділка повернуло до праці 8.800 юнійних ткачів у Патерсоні. Страйк уже скінчив ся. Робітники виборолі собі пять днів праці в тижни, по 8½ годин денно. В суботу і неділю не працють ся.

Робітники проти сенатора, який проектує закупити Долішну Калїфорнію.

Панамериканська Федерація Праці виступила дуже остро проти сенатора Есґорта, з Арізони, котрий вніс проект в парляменті, аби правительство Злучених Держав закупило від Мексика Долішну Калїфорнію і 10.000 квадратових миль землі в провінції Сонора. Робітники кажуть, що сей проект має на цілі нічо инше, лише інтервенцію Злучених Держав у Мексику. Сенатор Есґорт — каже П. Ф. П. — знає, що землі, яку він проектує закупити в Сонорі, є найбогатшою частию в сій провінції і Мексико не згодить ся продати її. Колиж ми насильно будемо напирати на мексиканське правительство, то проти Злучених Держав стане з оружем в руці кождий Мексиканець.

Ті, що покидають свої діти.

Переслухавши Фредеріка Генлея і його сестру Мебелю, які полишили на улици двоє дітий Фредеріка, поліційний судія в Байон, Н. Дж., сказав до них: — „Я не можу вас карати, бо мої закони є засла́бі для вас. Ви пійдете перед лаву присяжних суддів і вони надожать на вас відповідну кару. Я жалую, що не маю такої сили, аби міг вас засудити. Я не мав би для вас помилуваня, але засудив би вас на досмертну вязницю, бо жадне з вас не надаєть ся до жити. Ви обоє, батько і сестра, побивали двоє дітий, а відтак умисне згубили їх на улиці. Ви є гірші від диких звірят, які живуть по лісах".

Знайшли трупа дитини.

На головній Пенсильванійській стації зелізничій в Ню Йорку найдено в жіночій почекальни трупа три-місячної дитини.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Справа Угроруси.

Швайцарські часописи доносять, що українські війська заняли 16. січня Мармарошський Сигот. Українське правительство в Станиславові вислало ноту до угорського правительства, в якій говорить, що воно уважає конечним безпроволочно окупувати всі українські землі на Угорщині, де Українці творять більше ніж 50% населення. В тій ціли українське правительство вислало на Угорщину 50.000 жовнірів, аби охоронити Українців перед замахами Чехословаків і Румунів. Також до чесько-словацького правительства в Празі правительство Західно-Української Републики вислало ноту, повідомляючи його про намір анектувати Угроруськ до української держави. — „Дайтше Альґемайне Цайтунґ", з 15. січня 1919, доносить, що в Мармарошськім Сиготі відбув ся зїзд предтавників 600.000 угорських Українців, на якім ухвалено домагатись від української держави оборони тих земель Угорщини, де Українці творять більшість. Зїзд проголосив також злуку Угроруси з Україною.

Український амбасадор в Будапешті.

Львівський „Вперед", орган української соціяль-демократичної партії, доносить в числі з 15. січня, що українське правительство призначило п. Біберовича українським амбасадором в Будапешті.

Гонене Польщі з України.

„Ілюстровани Курер Цодзєнни" доносить, що українські власти в Самбірщині зарядили, аби всі написи на публичних місцях, на всяких склепах і ресторанах були лише в українській мові.

Зміна в українськім правительстві.

В ч. 18. „Свободи" донесено про зміну деяких членів в українськім правительстві, але подано мильно імена нових міністрів. Шефом генерального штабу є генерал Гасельський (було подано Осецький); міністром фінансів є Борис Мартос (було подано Нератов); міністром для жидівських справ є Ревуцький (було подано Ревацький).

КАРТАРЕТ, Н. ДЖ.

Заходом тов. співацького „Боян" в Картерет, Н. Дж.

відограєть ся представлене під заг.

ВИХОВАНЕЦЬ

народна комедія в 3. діях, Л. Янчука

В НЕДІЛЮ, 23. ЛЮТОГО 1919

в Українській гали при Розевелт улиці.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Катерина, вдова ... п-ні К. Проскурова
Івась, її дитина ... п. М. Савка
Наталка, її дитина ... п-на А. Савка
Олеся, її вихованка ... п-на М. Гінда
Омелько, їх вихованець ...
... п. В. Яворчиковський
Сват ... п. М. Іванцьо
Семен, парубок ... п. Г. Волянський
Козак перший ... п. Я. Коза
Козак другий ... п. І. Птевак
Прося, дівчина ... п-на А. Дорин
Дуня, дівчина ... п-на А. Гінда
Харламій Калістратович, дяк ...
... п. П. Пукас

Дівчата, парубки, школярі. Річ дієть ся на Україні.

Дірігент і режісер **Теод. Онуфрик.**

Початок точно о годині 7-мій вечером.

ЦІНИ МІСЦЬ: І-ряді 50 центів, ІІ-ряді 35 центів.

Запрошуєть ся всіх шановних Українців місцевих і з околиць на сю представлене як найчисленнійше прибути. — КОМІТЕТ. 20-21

ОГОЛОШЕНЄ.

Інтернаціональна Федерація Робітників в Лонч-румах і Ресторантах в Ню Йорку покликує всіх Українців, які працюють в лонч-румах і ресторантах вступати до сеї федерації. Бюра федерації отворене кождого дня від 3-ої попол. до 9-ої вечером під ч. 59 Іст 7-ма улиця, межи 1-ою а 2-ою евеню. 19-28

ПЕРШИЙ РАЗ В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

УКРАЇНСЬКА БАНДА

— устроює —

КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, 23. ЛЮТОГО 1919

о годині 3-ій пополудни при 315 Ремінґтон улиці.

ПРОГРАМА:

1. Ді Стар Спенґлед Бенер ... Банда
2. Сенерейд ... Банда
3. Вор Сонґ ... Банда
4. Фідена Вальц, пяно, відограє ... Стеля Климців
5. Перл Вальц, пяно, відограє ... Стеля Климців
6. У гаю зеленім, дует, відограють ... М. Юрків, К. Коришко
7. Монольоґ ... Х. Возьний
8. Олд Кентуки гом, скрипка-пяно відограють М. Юрків і Стела Климців.
9. Скажи мені правду, скрипка-пяно ... М. Юрків, С. Климців
10. Ой не ходи Грицю ... Мандолїни
11. Віють вітри ... Скрипки
12. Збірка народних пісень ... Банда
13. Амеріцн Патруль ... Банда
14. Ще не вмерла Україна ... Банда

На сей концерт запрошує ся всі братства і товариства з Рочестер, Н. Й., як також всю молодіж місцеву і позамісцеву.

ВСТУП 35 ЦНТ.

Дірігент банди: **Мих. Юрків.**

Сердечно запрошує
20-21 **Комітет банди.**

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Український Ратунковий Комітет з околиці Заводів в Ню Йорку

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 23. ЛЮТОГО 1919

в Ехо гали, 431 Іст 6-та улиця, Ню Йорк, Н. Й.

Початок о годині 4-ій пополудни.

ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.

Весь дохід на сироти по полеглих бат[ь]ках ід війні. 20-22

БЕРВІК, ПА.

Заходом Співацького Тов. „Боян" відограєсь представлене

НЕВОЛЬНИК

драма в 5. діях зі співами і танцями

В СУБОТУ, 22. ЛЮТОГО 1919

в гали мадярській при Фріас Евеню.

Василь Коваль ... п. Г. Лихновський
Ярина, його дочка ... п-на А. Рибак
Стефан, його годованець, п. Н. Мицак
Оксана, дівчина сусіди ...
... п-на М. Коцько
Недобитий, бандурист ... п. І. Дубіль

Запорожці:

Опара ... п. Д. Тихонів
Кукса ... п. С. Дуринич
Голощук ... п. І. Славич
Недорізаний ... п. Т. Буц
Покришка ... п. О. Лунцак
Неплюй ... п. І. Смеричанський
Подорожний ... п. І. Ступан
Зачепа ... п. Т. Крись
Поводир, хлопець ... п. І. Рибок

Запорожці, невольники, селяни і турецькі яничари.

Дірігент і режісер: **п. С. Данильчук.**

Початок точно о годині 7-мій вечером.

Ціни місць: І-ряді 50 цнт.; ІІ-ряді 35 цнт.; діти 25 цнт.

О численну участь всіх гостий запрашає — КОМІТЕТ. 19-20